

Hellere mus end murerske: Sønner af indvandrere gennemfører 30 pct. oftere en digital erhvervsuddannelse

VIDENSOVERBLIK

MAJ 2026

Sønner af indvandrere vælger i højere grad de digitale erhvervsuddannelser til og de traditionelle erhvervsuddannelser som for eksempel murer eller tømrer fra. Også selvom de traditionelle erhvervsuddannelser i gennemsnit giver en bedre gennemsnitsløn efter endt uddannelse. Ifølge forskere kan mønstrene skyldes højere adgangsbarrierer for sønner af indvandrerforældre, og det kan have konsekvenser for produktiviteten og den sociale mobilitet.

Skrevet af Mathias Fjællegaard Jensen, Senior Research Fellow, University of Oxford og Jacob Richard Bøggild Strabo, ph.d.-studerende, Økonomisk Institut, Københavns Universitet.

Hovedkonklusioner:

- Blandt mænd er der ca. 15 procentpoint færre sønner af indvandrere, der gennemfører en erhvervsuddannelse sammenlignet med mænd med danskfødte forældre.
- Når man ser på dem, der gennemfører en erhvervsuddannelse, så er sønner af indvandrere 30 pct. mere tilbøjelige til at gennemføre en digital erhvervsuddannelse sammenlignet med sønner af danskfødte forældre.
- Forskellene ses hos alle grupper uanset karaktergennemsnit i folkeskolen og på tværs af lande og kulturer forældrene kommer fra. Ifølge forskerne tyder det på, at forskellene skyldes adgangsbarrierer til traditionelle erhvervsuddannelser, og ikke de unge mænds færdigheder. Disse adgangsbarrierer kan skyldes manglende lokalt netværk og vanskeligheder i forbindelse med at sikre en praktikplads.

Om undersøgelsen:

Med data fra danske uddannelses- og arbejdsmarkedsregistre har forskerne fulgt unge mænd med danskfødte forældre og børn af indvandrere fra deres vej fra skole gennem uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet. Med det anvendte uddannelsesdata, der går fra 2008 til 2015, kan forskerne følge lønnen fem år efter endt uddannelse, da indkomstdata rækker frem til 2020.

Et barn af indvandrere er defineret som en person med mindst en forælder, der ikke er født i Danmark. Alle børn, der er født i Danmark af indvandrere, og børn der er immigreret hertil inden 10-årsalderen, er inkluderet i undersøgelsen.

Underrepræsenterede på de traditionelle erhvervsuddannelser

Dem, der gennemfører en erhvervsuddannelse, står for en stor del af den samlede sociale mobilitet i Danmark. Hvis man kommer fra en lavindkomstfamilie og ønsker at træde op ad indkomststigen, er en mulig vej at tage en erhvervsuddannelse.

En stor del af dem, der gennemfører traditionelle, håndværkerrettede erhvervsuddannelser for at blive f.eks. murer eller brolægger, er unge mænd med danskfødte forældre fra lavindkomstfamilier.

I langt lavere grad er dette dog tilfældet for sønner af indvandrere, der er underrepræsenterede på de traditionelle erhvervsuddannelser, viser forskernes studie. Forskerne fokuserer på sønner fordi kønsforskellen er markant: Blandt mænd er der ca. 15 procentpoint færre sønner af indvandrere, der gennemfører en erhvervsuddannelse sammenlignet med mænd med danskfødte forældre.

For kvinder er forskellen kun omkring 5 procentpoint. Samtidig er de traditionelle, højtlønnede erhvervsuddannelser (som f.eks. byggeri og håndværk) domineret af mænd – hvilket gør adgangsbarrierer, i disse traditionelle fag, særligt vigtige for sønner af indvandreres økonomiske mobilitet.

Ifølge forskerne har tidligere studier beskæftiget sig med børn af indvandrere i mange dele af uddannelsessystemet, men erhvervsuddannelser har ikke været særligt fremhævet før.

Går digitale veje

Forskerne har fundet frem til, at sønner af indvandrere går andre veje, også når de rent faktisk vælger en erhvervsuddannelse.

Blandt dem, som gennemfører en erhvervsuddannelse, gennemfører 3,64 pct. af unge med danskfødte forældre en digital erhvervsuddannelse. For sønner af indvandrere er tallet 1,1 procentpoint højere. Det betyder, at sønner af indvandrere er 30 pct. mere tilbøjelige til at gennemføre en digital erhvervsuddannelse som fx datateknikker, webudvikler eller IT-supporter.

Udover sønner af danskfødte forældre er sønner af indvandrere fra Mellemøsten den største gruppe af dimittender fra digitale erhvervsuddannelser. Blandt sønner af indvandrere – uanset om forældrene kommer fra Mellemøsten, Sydamerika, Nordamerika, Afrika eller Asien – er der generelt en større tilbøjelighed til at vælge en digital erhvervsuddannelse end blandt sønner af danskfødte forældre.

Lønforskelle

Forskerne viser, at gennemsnitslønnen efter endt uddannelse er højere for de traditionelle erhvervsuddannelser end de digitale erhvervsuddannelser. For sidstnævnte gælder det, at det typisk er dem, som klarede sig bedst i folkeskolens eksaminer, der opnår en løn, der overstiger lønnen for dem, som gennemfører en traditionel erhvervsuddannelse. Det vil sige, at der er større forskel i lønnen hos højest og lavest tjenende blandt uddannede med en digital erhvervsuddannelse end en traditionel erhvervsuddannelse.

Det betyder, at sønner af indvandrere med gode eksamenskarakterer, der vælger den digitale vej, stadig kan opnå relativt høje lønninger. Men for sønner af indvandrere med gennemsnitlige karakterer kan valget af en digitale erhvervsuddannelse potentielt betyde lavere indkomst, end hvis de havde haft samme adgang til traditionelle erhvervsuddannelser, som deres medborgere med danskfødte forældre.

Forskellen i uddannelsesvalg skyldes ikke færdigheder

Så hvorfor vælger sønner af indvandrere i højere grad digitale erhvervsuddannelser på trods af de lavere lønninger for mange? Et centralt fund i studiet er, at sønner af indvandrere er mere tilbøjelige til at vælge digitale erhvervsuddannelser på alle karakterniveauer – både blandt de højest og lavest præsterende elever i folkeskolens eksaminer. Hvis forskellen skyldtes, at sønner af indvandrere havde lavere færdigheder, ville man forvente, at gabet var størst blandt dem med de laveste karakterer. Data viser derimod et parallelt mønster: uanset karaktergennemsnit er sandsynligheden for at vælge en digital erhvervsuddannelse fremfor en traditionel erhvervsuddannelse højere for sønner af indvandrere end for mænd med danskfødte forældre.

Ifølge forskerne tyder dette på, at det er strukturelle adgangsbarrierer – ikke færdigheder eller præferencer – der driver forskellen. Så hvilke adgangsbarrierer kan betyde, at sønner af indvandrere oftere vælger en digital erhvervsuddannelse end en traditionel erhvervsuddannelse? Ifølge forskerne kan der være flere barrierer i spil, og potentielt på samme tid.

Manglende netværk?

Baseret på tidligere studier kan indvandrere have et mindre netværk end dem med danskfødte forældre. Det kan for sønner af indvandrere betyde, at det er mindre sandsynligt, at de kan finde en praktikplads gennem deres forældres netværk. I det danske erhvervsuddannelsessystem er det i udgangspunktet den enkelte studerendes ansvar at sikre sig en praktikplads – en opgave, der typisk skal løses i en ung alder (15-16 år), hvor forældrenes netværk ofte spiller en afgørende rolle. Dette kan forstærke forskelle mellem børn af danskere og børn af indvandrere. Hertil kommer, at der generelt er mangel på praktikpladser i flere brancher, hvilket skærper konkurrencen yderligere.

Selv indvandrere, der har en traditionel erhvervsuddannelse fra deres hjemland, kan opleve problemer med at få verificeret deres uddannelse i Danmark, hvilket kan forhindre dem i at etablere det branchespecifikke netværk, der kunne hjælpe deres børn ind på arbejdsmarkedet.

Omvendt er de digitale erhvervsuddannelser relativt nye, og fordi få forældre – uanset baggrund – har direkte erfaring fra disse brancher, spiller forældrenetværk sandsynligvis en mindre rolle. Rekruttering og tildeling af praktikpladser kan derfor være mere meritokratisk end i de traditionelle fag, hvor uformelle kontakter ofte er afgørende. Meritokrati betyder et system, hvor mennesker bliver belønnet og får muligheder på baggrund af deres evner, indsats og præstationer – og ikke deres baggrund eller netværk.

Mulig diskrimination?

Ifølge forskerne kan diskrimination også være med til at skabe ulige adgang for unge børn af indvandrere. De henviser til tidligere studier, der viser, at indvandrere, som søger praktikpladser, i højere grad bliver valgt fra, fordi de har et udenlandsk navn. For eksempel finder et tysk studie (Kaas & Manger, 2012), at ansøgere med tyskklingende navne havde 14 pct. større chance for at blive indkaldt til samtale – især hos mindre firmaer, hvor ansøgningsprocessen typisk er mindre formel.

Konsekvenser og mulige politiske tiltag

Konsekvensen af, at nogle grupper ikke får mulighed for at forfølge de uddannelses- og erhvervsveje, de ellers ville have valgt, hvis alle havde haft lige muligheder, er, at talent ikke bliver allokeret på bedste vis i samfundet. Det kan både reducere den samlede produktivitet og øge uligheden mellem forskellige grupper. Hvis politikerne ønsker at flere sønner af indvandrere søger mod de traditionelle erhvervsuddannelser, peger forskerne på mulige tiltag, såsom en mere transparent og centraliseret tildeling af praktikpladser, samt øgede incitamenter til at virksomheder diversificerer deres rekruttering.

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser på:

<https://www.rockwoolfonden.dk/udgivelser>